

ומתרצינן: לא אמרה תורה "שלה" את האם לתקלה. ואם אסורה היא, הרי יכשלו בה בני אדם, שלא ידעו שהיא צפור המשולחת מהקן, ויאכלוה.

אמר ריש לקיש: מנין לבשר בחלב שאסור באכילה?

תלמוד לומר: שכתוב בקרבן פסח "אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל". שאין תלמוד לומר "מבושל", שזה מיותר שכבר כתוב "בשל". מה תלמוד לומר "מבושל"? לומר לך: יש לך בשול אחר, שהוא אסור באכילה — כזה. ואי זה הוא? זה בשר בחלב.

אמר ליה רבי יוחנן: וכי בעורה היא זו קטו-ב ששנה רבי שלמד דין זה ממקום אחר, שכתוב בעניין פסולי המוקדשים שנפדו לגבי הדם "לא תאכלנו". ופסוק מיותר מפני שהרבה פסוקים נכתבו לאסור דם. ודורשים: בבשר בחלב הכתוב מדבר, שאסור באכילה.

אתה אומר בבשר בחלב הכתוב מדבר. או אינו מדבר אלא באחד מכל האיסורין האחרים שבתורה?

אמרת: צא ולמד מאחת מי"ג מדות שהתורה נדרשת בהן — "דבר הלמד מעניינו". שאם אינך יודע במה הכתוב מדבר, למד מהפרשה שנכתב בה. וכאן במה הכתוב מדבר, בשני מינין! שפסולי המוקדשין שנפדו נחשבים כשני מינים.

הכרם, שרק הם נאסרים בהנאה ולא כלאי זרעים. ומנין לנו להתיר אפילו באכילה?

ודחינן: כלאי זרעים אתקוש לכלאי בהמת, דכתיב: "בהמתך לא תרביע כלאים, שדך לא תזרע כלאים". ודרשינן: מה בהמתך, היוצא ממנה דהיינו הולדות שנולדים מאותה הרבעה — מותרת וכפי שנלמד הלאה, אף שדך, היוצא ממנו — מותר.

והשתא מבארין: וכלאי בהמה גופייהו, מנא לן שהיוצא ממנה מותרת?

מדאסר רחמנא וליד הנוולד מהרבעת כלאים לגבוה, שדורשים "שור או כשב או עז" — פרט לכלאים, מכלל דלהדיוט שרי באכילה!

ומקשינן: השוחט אותו ואת בנו ביום אחד — ליתסר, שהרי "שתעבתי לך" הוא!

ומתרצינן: איסור זה של "אותו ואת בנו" — מחוסר זמן הוא נחשב. שהרי רק באותו יום אסור, אבל אם ישחוט את האם היום ואת הבן למחר — מותר. ומדאסר רחמנא מחוסר זמן שעדיין אינו בן שמונה ימים לגבוה, שכתוב "וביום השמיני תתנו לי" — ולא לפני כן, מכלל דלהדיוט — שרי! ואם כן אין איסור מחוסר זמן להדיוט.

ומקשינן: שילוח הקן, דהיינו האם ששלחה כמצותה, ליתסר לכל ישראל באכילה, שהרי "שתעבתי לך" הוא, שהרי אסור למשלח לקחתה!?

אין חיוב מן הדין להקדים נתינה לגר, וכזה מתרץ מדוע השמיט הרמב"ם דין זה.

הגמרא להקדים נתינה לגר, אין הכוונה שחייבים לתת לגר, אלא הכוונה הפסוק הקדים לכתוב זאת בתחילה, כיון שיש בנתינה זו מצוה. אבל

תניא, איסי בן יהודה אומר: מניין לבשר בחלב שאסור?

נאמר כאן — בעניין בשר בחלב: "כי עם קדוש אתה", ונאמר להלן "ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו". מזה להלן בטרפה — אסור באכילה, אף כאן — אסור.

ואין לי אלא באכילה. בהנאה מניין שאסור?

אמרת: קל וחומר הוא. ומה ערלה, שלא נעבדה בה עבירה, אסורה בהנאה. בשר בחלב, שנעבדה בו עבירה, שהרי בשול בשר בחלב עבירה היא, אינו דין שאסור בהנאה?!

ופרכינן: מזה לערלה, שכן לא היתה לה שעת הכושר מעולם, שהרי היתה אסורה מזמן שבאה לעולם, תאמר בבשר בחלב שהיתה להם שעת הכושר שהיו מותרים קודם שנתבשלו יחדיו?

ודחינן לפירכא: חמין בפסח יוכיח. שהרי היתה לו שעת הכושר קודם הפסח — ואסור בהנאה.

ופרכינן: מזה לחמין בפסח שכן ענוש כרת, תאמר בבשר בחלב שיש רק לאו?

ודחינן לפירכא: כלאי הכרם יוכיחו. שאין ענוש כרת, ואסור בהנאה.

ותמהינן: למה לי גזירה שוה קדש קדש ללמוד איסור אכילה בבשר בחלב? ליתני כולה, בין איסור אכילה ובין איסור הנאה, בקל וחומר מערלה. ונאמר כך: ומה ערלה

שמצד אחד מותרים באכילה כחולין, ומצד שני אסורין בגיזה ועבודה כקדשים, אף כאן — היתור של "לא תאכלנו", בשני מינין מדובר, והיינו בשר בחלב.

אמר לו ריש לקיש: אי מההיא, הוה אמינא הני מיילי שאסור — באכילה, אבל בהנאה לא, קא משמע לן הפסוק של "מבושל" שאסור בשר בחלב אף בהנאה, כמו שקרבן פסח מבושל שאסור גם בהנאה, שכל הקדשים שאינן ראויים לאכילה, הדין הוא שאסורים בהנאה ויצאו לבית השריפה. והיות שלומדים מהפסוק של קרבן פסח בשר בחלב, לכן דינם שוה וגם בשר בחלב אסור בהנאה.

ורבי, זה שאסור בשר בחלב בהנאה, מנא ליה?

נפקא ליה מהכא: נאמר כאן בעניין בשר בחלב "כי עם קדוש אתה לח", ונאמר להלן "ולא יהיה קדש בבני ישראל". מזה להלן בהנאה מדובר, שהרי בעילה הנאה היא, אף כאן בהנאה. שבשר בחלב אסור בהנאה.

דבי רבי אליעזר תנא: כתוב "לא תאכלו כל נבלה [וגו'] או מכור לנכרי", ובסיפא של פסוק זה כתוב איסור בשר בחלב. ודורשים כך: אמרה תורה: כשתמכרנה — את הנבילה — לנכרי, לא תבשלנה בחלב ותמכרנה, שאם תבשלנה בחלב, תאסור בהנאה ויהיה אסור לך למכרה לנכרי.

דבי רבי ישמעאל תנא: מזה שכתוב "לא תבשל גדי בחלב אמו" ג' פעמים בתורה. מזה לומדים שפסוק אחד — לאיסור אכילה בא. ואחד — לאיסור הנאה, ואחד — לאיסור בשול.

תוכיח! שאסורה באכילה ומותרת בהנאה.

אמר ליה רב מרדכי לרב אשי: זה שהקשית מנבלה — אין זו קושיה שהכי אמרינן משמיה דריש לקיש: כל מה הצד, מגופו — מאותם הדברים שמהם עשינו את הצד השהו שבהן — פרכינן אם יש איזה דבר שלא שוה בשניהם. אבל מעלמא, להביא פירכא מבחוץ שדבר פלוני יוכיח — לא פרכינן.

והדרנין לקושיין: אי הכי, תיתי במה הצד. ומדוע הוצרכנו לומר כלאי הכרם יוכיחו?

ומתריצין: משום דאיכא למיפרך כך, מה להצד השהו שבהן שכן גדולי קרקע הם, תאמר בבשר בחלב שאינם גידולי קרקע.

ומקשינן: אי הכי השתא נמי, שאתה לומד מכלאי הכרם, איכא למיפרך, מה לכלאי הכרם שכן גדולי קרקע.

אמר ליה רב מרדכי לרב אשי: הכי אמרינן משמיה דריש לקיש: כל מה הצד שאתה לומד דבר אחד מדברים אחרים במה הצד, פרכינן אפילו כל דהו. אם מצינו שום דבר שלא שוה בו הנלמד למלמדים, ואפילו אין דבר זה קולא או חומרא, וכגון פירכא של גידולי קרקע. אבל פירכא המבוססת על "לא אם אמרת", כגון כאן שאתה רוצה לומר: לא אם אמרת בכלאי הכרם, שכן גידולי קרקע. דהיינו אחד מאותם דברים שמהם רוצים ללמוד את הדבר החדש — ואתה פורך שהוא לא דומה לנלמד, בזה, קל וחומר, קולא וחומרא בלבד, פרכינן.

שאם אתה רוצה ללמוד מהם דבר אחר לקולא, פרכינן: לא אם אמרת בזה שיש בו

שלא נעבדה בה עבירה, אסורה בין באכילה בין בהנאה, בשר בחלב, שנעבדה בו עבירה, אינו דין שאסור בין באכילה בין בהנאה!

ומבארינן: אי אפשר ללמוד איסור אכילה משום משום דאיכא למימר, חורש בשור ובחמור, וחוסם פי פרה ודש בה — יוכיח. שנעבדה בהם עבירה — ושרו באכילה [אבל פירכא זו אין לאומרה על הקל וחומר שלומדים רק איסור הנאה מערלה, שנאמר שחורש בשור ובחמור וכו' יוכיחו שמותרים בהנאה, משום שזה אפשר לפרוך מה לחורש בשור וכו' שמתרים באכילה. מה שאין כן בבשר בחלב שכבר יודעים מגזירה שוה שאסור באכילה. רש"י].

ותמהינן: למה לי למימר כששאלנו מה לחמץ שכן ענוש כרת — כלאי הכרם יוכיחו, והוצרכנו ללמוד בשר בחלב משלשה דברים, ערלה, חמץ וכלאיים?

לימא ערלה תוכיח, שאינה ענושה כרת ואסורה בהנאה. וכשתקשה מה לערלה שכן לא היתה לה שעת הכושר — חמץ בפסח יוכיח.

וליהדר דינא וליתי במה הצד, שלא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה, שזו לא היתה לה שעת הכושר, וזה ענוש כרת. אבל הצד השהו שבהם — שאסורים באכילה ואסורים בהנאה, אף אני אביא בשר בחלב שאסור באכילה [מגזירה שוה כדלעיל] שיהא אסור אף בהנאה, ועכשו בצורה זו למדנו רק משני דברים!?

אמר רב אשי: אי אפשר ללמוד כך את הבמה הצד. משום דאיכא למימר, נבלה

הדר דינא ואתי במה הצד — פרכינן כל דהו על מה הצד. ואי לא, חזר הדין, דווקא קולא וחומרא — פרכינן, אבל כל דהו — לא פרכינן, אף על גב שלומדים משלש. שכך הן המידות המסורות בדינו מסיני.

ולכן, כיון שלא לומדים בשר בחלב מאלו השלש בבמה הצד, שהרי לא חזר הדין ולא אמרנו הצד השובה שבהם, אי אפשר לפרוך שגידולי קרקע הם.

ומקשינן: ולפרוך כך מה לכלאי הכרם שכן לא היתה להן שעת הכושר מעולם, שסברנו עכשו שאין הזרעים נאסרים, אלא רק הגידולים שגדלו מהם. והרי לגידולים לא היתה שעת הכושר, שמיד כשיצאו מהקרקע — נאסרו, מה שאין כן בשר בחלב שהיתה להם שעת הכושר לפני שנכתשלו יחד!?

אמר רב אדא בר אהבה: זאת אומרת, מכאן מוכח, דכלאי הכרם, עיקרן — הזרע שהשריש בקרקע — הוא עצמו נאסר. והרי היתה להן לזרעים שעת הכושר קודם השרשה, שמשבאו לעולם היו מותרים עד שהושרשו בכרם.

מתיב רב שמעיה בר זעירא: המעביר עציץ נקוב שיש בו זרעים בכרם, וכיון שהעציץ נקוב, יונק הוא מן הכרם, אם הוסיף חלק מאתים בזמן שהיה בכרם, דהיינו שהיו מאה תשעים ותשעה חלקי היתר, וחלק המאתיים נוסף בזמן שהיה העציץ בכרם — אסור. שאין כלאי הכרם מתבטלים עד שיהיו מאתיים של היתר ואחד של איסור.

הוסיף מאתיים — אין, רק אז הוא נאסר. לא הוסיף — לא! ורואים שהזריעה עצמה אינה נאסרת אלא רק הגידולים שנוספו והם

צד קולא אחר. וכן אם באת ללמוד חומרא, פרכינן אם יש באחד מהם חומרא אחרת וכפי שפרכנו לעיל שאי אפשר ללמוד חומרא בבשר בחלב לאסור באכילה, מפני שמה לערלה שכן לא היתה לה שעת הכושר, ומה לחמץ בפסח שכן ענוש כרת, שיש בהם חומרא אחרת, ומשום כך אי אפשר ללמוד מהם.

אבל כל דהו, למפרך בכך שאינם שוים בדבר שאינו לא קולא ולא חומרא — לא פרכינן! [ועיין ברש"י]

ומקשינן: וליפרוך לכולהו בפירכא זו:

מה לכולהו — ערלה וחמץ וכלאיים — שכן גדולי קרקע, תאמר בבשר בחלב שאינם גידולי קרקע?! וסברנו עכשו כיון שלא אחד מאחד למדים כפי שסברנו קודם ללמוד מערלה בלבד, אלא לומדים אחד משלש בזה אפשר לפרוך אפילו כל דהו, ולא רק פירכא של קולא וחומרא.

אלא אמר ליה רב מרדכי לרב אשי, הכי אמרינן מושמיה דריש לקיש, שכך הוא כלל הדבר.

קטז-א חדא מחדא — כגון זה שרצינו ללמוד מתחילה מערלה בלבד, בזה קולא וחומרא — פרכינן, אבל כל דהו — לא פרכינן.

חדא מתרתי — כפי שרצינו ללמוד כשפרכנו על הלימוד מערלה, שחמץ בפסח יוכיח, באופן זה, אפילו כל דהו פרכינן.

חדא מתלת — כגון זה שאמרנו כלאיים יוכיחו, בזה, אי היינו פורכים משהו על כלאים שאינו דומה, והיינו אומרים שאי